

**Arhim. lect. dr. Teofan Mada,
Facultatea de Teologie „Ilarion V. Felea“,
Universitatea „Aurel Vlaicu“ din Arad**

SFÂNTUL CONSTANTIN CEL MARE, O BIOGRAFIE COMPLETĂ

Abstract: *The 4th Century AD was a century full of events that changed the destiny of Europe and of the whole world. One of the main historical personalities that deeply influenced this historical period was the Roman emperor Constantine the Great (306-337). The Emperor Constantine's victories under the sign of the Cross made him assign that only the unique God of the Christians protected him and offered him help on the battlefield, and as a consequence, on the triumphal entry, following his victory against Maxentius, the emperor ignored the pagan sanctuaries raised to celebrate the victory. In 313, at Mediolanum, Constantine offered freedom of expression to the Christians, establishing the freedom of the Christian religion and its equality with the other religions. Another great event for the Christian history was the convocation of the First Ecumenical Council in Niceea in 325, a city in Asia Minor. For this empire, a Christian one, he established the capital at Constantinople, the new Rome. The Christian character of the new capital is given by the increased number of churches and monasteries that were built here. These three moments were crucial in the events that marked the history of the 4th Century, imposing Constantine the Great as one of the greatest personalities of the history.*

Keywords: *Christianity, edict, ecumenical council, Constantinople, freedom of faith.*

1. Viața împăratului Constantin

Caius Flavius Valerius Aurelius Constantinus a fost fiul împăratului Constantin (Constantius Chlorus) și al Elenei. S-a născut la Naissus (azi Niš în Serbia), în provincia Moesia Superior¹. Istoricii și biografii

1. Hans A. Pohlsander, *Împăratul Constantin*, Editura Artemis, București, 2007, p. 25; Horia C. Matei, *Enciclopedia Antichității*, Editura Meronia, București, 1995, p. 95.

împăratului Constantin acceptă ca dată sigură a nașterii sale ziua de 27 februarie, dar nu se pun de acord cu anul. Sursele plasează nașterea lui Constantin undeva în perioada anilor 271-280, mai plauzibil fiind anul 271 sau 272.

După constituirea primei tetrarhii (293), în care tatăl său era cezar al Occidentului, Constantin trăiește la curtea lui Dioclețian din 305. După abdicarea lui Dioclețian și Maximian, se alătură tatălui său în Apus. La moartea lui Constanțiu la Eboracum, în Britania (25 iulie 306), este proclamat împărat de armată și-și extinde autoritatea asupra Galiei și Britaniei. Venirea sa la putere s-a făcut pe fondul permanentelor dispute pentru preluarea tronului. Sistemul tetrarhic cu doi auguști secondați de doi cezari inițiat de Dioclețian în 284 a supraviețuit și după abdicarea acestuia și a lui Maximian. Constantin și Maxențiu au continuat să domnească urmând modelul înaintașilor. Încă de la proclamarea sa ca *cez*ar de către trupele imperiale din Britania (306), Constantin s-a confruntat cu numeroșii pretendenți la tronul Romei, pe care i-a înfrânt rând pe rând, reușind să restabilească o unitate a conducerii Imperiului Roman (324)². Galerius îl proclamă pe Flavius Severus *augu*st al Occidentului și îl acceptă pe Constantin *cez*ar. În condițiile destrămării tetrarhiei, la conferința de la Carnuntum (noiembrie 308), Constantin este recunoscut oficial *cez*ar în Apus, iar Maxențiu, care în octombrie 306 se proclamase împărat în Italia, Spania și Africa, este declarat uzurpator. În înțelegere cu Licinius (noul *augu*st al Occidentului), Constantin ocupă Spania (310), apoi pătrunde cu armata în Italia, înfrânge forțele lui Maxențiu la Turin, Verona și în bătălia decisivă de la Podul Milvius de lângă Roma, Maxențiu își găsește moartea (312). Toate provinciile occidentale ale imperiului sunt astfel reunite sub autoritatea sa. La Roma Constantin desființează cohortele pretoriene și inițiază o politică favorabilă creștinilor. Căsătoria surorii lui Constantin, Constantia, cu Licinius pecetluiește alianța dintre cei doi împărați. În urma războiului dintre Licinius și Maximinus Daia, stăpân al provinciilor din Asia Mică și Siria, Licinius ocupă

2. Serge Berstein, Pierre Milza, *Istoria Europei, vol. I, Moștenirea Antichității*, ed. a II-a, trad. Ionuț Bița, ed. îngr., note și com. Nelu Zugravu, Ed. Institutul European, 1998, p. 311; H. A. Pohlsander, *op. cit.*, p. 29.

toate provinciile orientale. Conflictul dintre el și Constantin nu întârzie să apară, astfel încât, în 316 se declanșează un prim război civil. Constantin obține două victorii în bătăliile de la Cibalae (Pannonia) și Campus Ardiensis (Tracia). Dar, confruntarea se încheie printr-o pace de compromis. La 1 mai 317 doi fii ai lui Constantin (Crispus și Constantin II) și un fiu al lui Licinius (Licinianus) sunt ridicați la rang de *caesar*, fapt ce marchează abandonarea ideologiei tetrarhice în favoarea principiului dinastic. După 320, în condițiile adâncirii contradicțiilor dintre cei doi împărați, Licinius, sprijinit de cercurile păgâne din Orient, inițiază o politică anticreștină, în timp ce Constantin acționează pro-creștinism. În noul război civil care izbucnește în 324, Licinius este înfrânt la Adrianopol și Chrysopolis, capturat și executat în anul următor la Tesalonic. Imperiul este reunificat și supus autorității unui singur împărat.

Constantin a continuat și desăvârșit reformele inițiate de Dioclețian pe plan administrativ, militar, fiscal și financiar. Numărul provinciilor imperiului este ridicat la 117, grupate în 14 dioceze și patru prefecturi. A emis edicte prin care lega coloniile de glie și de profesie și localitate, măsuri circumscrise unor largi categorii de cetățeni. A emis o nouă monedă de aur (*solidus*), prin care se abandonează politica imperială monetară bazată pe argint. „Barbarii”, în special cei de neam germanic, au acces din ce în ce mai larg la viața publică, deschizându-li-se posibilitatea ocupării celor mai înalte funcții militare. Armata este împărțită în trupe de graniță (*limitanei*) și trupe de campanie (*comitatenses*).

Domnia împăratului Constantin este marcată de câteva evenimente care au influențat definitiv istoria omenirii. Totul începe cu educația primită de la părinți, care se baza pe principiile creștine, chiar dacă aceștia încă nu au aderat oficial la credința în Hristos. Convertirea însuși a împăratului roman la religia care cunoștea un avânt în epocă a reprezentat punctul de cotitură. E cunoscut celebrul episod al luptei de la Podul Milvius, care a fost picătura decisivă în procesul încreștinării cezarului roman.

Victoriile lui Constantin sub semnul Crucii l-au determinat să afirme că doar Dumnezeu unic al creștinilor l-a protejat și i-a oferit succesele pe câmpurile de luptă; drept urmare, la intrarea triumfală în

Roma în anul 312, în urma bătăliei contra lui Maxențiu, împăratul a ignorat altarele păgâne ridicate pentru celebrarea victoriei.³ În anii ce au urmat victoriei împotriva lui Maxențiu, Constantin demonstrează o deschidere constantă, chiar crescândă, în ceea ce privește creștinismul.

Constantin trece la cele veșnice la Nicomedia la 22 mai 337. Pe patul de moarte este botezat de către episcopul Eusebios din localitate.⁴ Imperiul este împărțit între cei trei fii ai săi: Constanțiu II, Constantin II și Constant, toți având rangul de *augustus*.⁵

2. Edictul de la Milano (313)

Începutul secolului al IV-lea era dominat de răspândirea creștinismului și de nemiloasele persecuții față de adepții credinței lui Hristos. Creștinismul s-a răspândit atât din punct de vedere geografic, teritoriul tot mai întinse fiind atinse de creștini, dar și din punct de vedere social, religia creștină fiind adoptată de reprezentanți ai tuturor păturilor sociale. Ca o firească evoluție a cultului, tot mai multe persoane au început să devină creștini, ajungând până în cele mai înalte funcții ale Imperiului⁶. La începutul veacului al IV-lea se înregistrează un „boom” pe plan social al religiei creștine: creștinismul se răspândește pe o întindere geografică tot mai mare. Prin pătrunderea în diverse straturi ale populației, religia creștină încetează a mai reprezenta exclusiv religia claselor privilegiate cu dispreț în sistemul aristocratic al societății imperiale⁷. În această privință, Biserica creștină era o construcție eterogenă, unde, unificate de statutul egal conferit de legea atotputernică a Dumnezeuului unic, elitele întâlneau clasele de la baza ierarhiei sociale. Acceptarea noii religii estompa diferențele de clasă și de nivel cultural,

3. Denis Căprăroiu, Eugen Denize, *Nașterea Europei medievale. Partea I. Europa occidentală (secolele V-XI). Partea a II-a. Europa central-răsăriteană și de sud-est (secolele V-XV)*, ed. a II-a, Ed. Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2008, p. 42.

4. Ion Mihail Popescu, *Istoria și sociologia religiilor. Creștinismul*, Editura Fundației „România de Măine”, București, 1996, p. 70; H. A., Pohlsander, *op. cit.*, p. 100-105.

5. H. C. Matei, *op. cit.*, p. 95.

6. S. Berstein, P. Milza, *op. cit.*, p. 310, Henri-Irénée Marrou, *Biserica în Antichitatea târzie (303-604)*, trad. Roxana Mareș, Editura Teora, București, 1999, p. 25 și urm.

7. D. Căprăroiu, E. Denize, *op. cit.*, p. 43.

prin obligațiile comune tuturor credincioșilor: datoria față de adevăr și desăvârșirea morală. Noul sistem religios, definit de noțiunile de păcat și mântuire, era inflexibil și în privința circulației averilor, utilizate în edificarea unei comunități religioase tot mai solide.

Pe fondul unui interes tot mai vădit pentru nevoile supușilor lor, împărații încep să se aplece cu mai multă seriozitate asupra chestiunilor de interes local. Din această perspectivă, creștinismul devine o problemă care privea întreaga lume romană. Se poate afirma că actul de oferire a libertății creștinismului a fost unul politic, prin care Constantin dorea atragerea simpatiei populațiilor aflate în răsăritul imperiului, care reprezentau principala forță fiscală și baza de recrutare pentru armata imperială.⁸

În anul 313, reuniți la Mediolanum (Milano de azi) cu ocazia căsătoriei lui Licinius cu Constantia, sora lui Constantin, co-împărații au discutat despre viitorul lumii romane și au ajuns la concluzia că cel mai firesc pas care trebuie făcut este acordarea libertății adeptilor creștinismului: „Să dăm creștinilor, ca și tuturor celorlalți, libertatea și posibilitatea ca fiecare să urmeze religia pe care o dorește pentru ca tot ce este divin în lăcașul ceresc să ne fie favorabil și propice nouă și tuturor celor care sunt adunați sub autoritatea noastră”⁹. Având în vedere numărul din ce în ce mai mare al creștinilor, care au ajuns să ocupe funcții din ce în ce mai importante în structurile administrative, având în vedere și educația pro-creștină primită în familie, „luând în considerare tot ce interesează utilitatea securității publice”¹⁰, Constantin a fost „determinat” de împrejurări să acorde libertatea cultului lui Hristos și egalitatea acestuia cu celelalte culte păgâne. Au fost ridicate toate restricțiile referitoare la creștini, abolind prevederile anterioare „care ni se păreau de rău augur și străine de clemența noastră și să permitem de acum tuturor celor care sunt

8. Florentina Căzan, *Bizanțul și popoarele din sud-estul Europei; relațiile cu lumea occidentală*, Editura Oscar Print, București, 1999, p. 11.

9. *Edictul de la Milano*, în „Crestomație de istorie universală”, vol. I, coord. V. Cristian, Lăcrămioara Iordăchescu, Mirela Popescu, Editura Institutul European, București, 2001, p. 186-187; Raymond Trousson, *Istoria gândirii libere de la origini până în 1789*, trad. Mihai Ungurean, Editura Polirom, Iași, 1997, p. 31.

10. R. Trousson, *op. cit.*, p. 31.

hotărâți să respecte religia creștinilor să o facă liber, fără a fi tulburați sau pedepsiți¹¹. De asemenea, în spiritul păcii și al dreptății, se precizează ca bunurile, confiscate creștinilor pe temeiul apartenenței religioase, să fie restituite.¹² Ideile formulate la Milano au fost răspândite în întreg imperiul de cei doi împărați prin edicte și scrisori adresate comunităților locale din cele mai îndepărtate colțuri ale lumii romane.

Măsurile lui Constantin deschid o nouă etapă a istoriei creștinismului. Primele însemne creștine pe monedele emise de Constantin apar încă din 315, cu timpul devenind predominante, în detrimentul celor păgâne, care dispar cu totul în 323. După acordarea libertății cultului se înlătură impedimentele, fie de ordin legal sau pur material, ce frământaseră, până în acel moment, evanghelizarea. Începând de acum, ea se bucură de libertate și sporește în eficacitate pe tot cuprinsul Imperiului, convertirile la creștinism se înmulțesc și capătă un caracter de masă, pătrunzând și în mediile anterior refractare. Pe fondul unei politici imperiale care favorizează explicit în nenumărate feluri noua religie, însuși exemplul împăratului jucând un rol-cheie, iau ființă noi sedii episcopale, iar activitatea teologică se intensifică. Lăcașurile de cult se înmulțesc rapid. Generozitatea împăratului și a familiei sale încurajează și susține construirea și înzestrarea unor edificii de cult noi atât la Roma, cât și la Ierusalim, Constantinopol, dar și în alte părți ale imperiului. Acest proces va conduce treptat la încreștinarea întregii lumi romane¹³.

Sub Constantin cel Mare creștinismul a fost „religia împăratului“, dar sub urmașii săi a ajuns religia oficială a imperiului. Coabitarea creștinismului alături de cultele păgâne s-a întins până în anul 391, când împăratul Theodosius I interzice toate practicile păgâne, închide porțile templelor sau chiar le dărâmă din temelii, iar creștinismul devine singura religie a Imperiului Roman¹⁴.

11. *Edictul de la Milano*, în vol. cit.

12. Paul Lemerle, *Istoria Bizanțului*, trad. Nicolae Șerban Tanașoca, edit. Teora, București, 1998, p. 12-13.

13. D. Căprăroiu, E. Denize, *op. cit.*, p. 44; H.-I. Marrou, *op. cit.*, p. 27-28.

14. I. M. Popescu, *op. cit.*, p. 64; D. Căprăroiu, E. Denize, *op. cit.*, p. 44.

3. Sinodul Ecumenic de la Niceea (325)¹⁵

Creștinismul vechi și cel medieval foloseau termenul de *erezie* pentru a desemna despărțirea unor grupuri de dogmele creștinismului oficial recunoscut¹⁶. Erezia presupunea surprinderea unui aspect autentic, dar parțial al revelației, care, dezvoltat unilateral, se deformează și compromite echilibrul întregii teologii. Sinodul (soborul sau conciliul) ecumenic desemna adunarea la care luau parte toți episcopii Bisericii creștine sau reprezentanții lor. Convocarea sinoadelor ecumenice s-a făcut în principal pentru stabilirea dogmelor religioase, păstrarea purității și unității creștine, îndreptarea moravurilor, întărirea disciplinei¹⁷. În cadrul sinoadelor s-au discutat și soluționat probleme de interes general, care priveau Biserica în totalitate.

Împăratul Constantin intervine direct în conflictele religioase, urmărind unitatea Bisericii, devenită important factor de sprijin al statului. Primul sinod ecumenic a fost convocat de Constantin cel Mare în orașul din Asia Mică, Niceea, în anul 325. Aici au luat parte peste 300 de episcopi, majoritari din Orientul creștin, „toți renumiți prin bogăția științei și prin modestia spiritului lor”. Printre participanți s-au numărat și reprezentanți ai Bisericii creștine de pe teritoriul României de astăzi. Principalele puncte pe „ordinea de zi” a sinodului au fost combaterea arianismului și stabilirea dogmelor și canoanelor de bază ale creștinismului.

Arianismul a pornit de la simple discuții contradictorii purtate în sânul Bisericii din Alexandria, pe teme de teologie trinitară, ajungând să domine întreg Orientul creștin¹⁸. Preotul Arie vehicula ideea de a păstra în cadrul trinității originalitatea și privilegiile lui Dumnezeu-Tatăl, singurul veșnic, singurul fără început. Aceasta îl conduce pe Arie la devalorizarea relativă a lui Dumnezeu-Fiul, care nu este etern, ci creat. La Sinodul Ecumenic de la Niceea s-a lămurit faptul că Iisus Hristos este „de-o ființă” cu Dumnezeu-Tatăl, este „născut, iar nu făcut”. Toto-

15. H. A., Pohlsander, *op. cit.*, p. 66 și urm.

16. I. M. Popescu, *op. cit.*, p. 59.

17. *Ibidem.*

18. H.-I. Marrou, *op. cit.*, p. 40.

dată s-a recunoscut unitatea Sfintei Treimi (Tatăl, Fiul și Sfântul Duh) ca o piatră de temelie a religiei creștine.

În urma dezbaterilor arianismul a fost declarat erezie, iar fondatorul acestuia, preotul Arie, a fost excomunicat. La fel au fost anatemizați și adepții preotului eretic din Alexandria. Din ordinul împăratului învățăturile tipărite ale lui Arie au fost arse, „pentru ca nelegiuirea învățătură să fie nimicită și să nu treacă niciun cuvânt la posteritate”¹⁹.

Strâns legat de discuțiile și dezbaterile în urma cărora arianismul a fost „desființat”, sinodul ecumenic a formulat **Crezul** creștin care s-a păstrat și utilizat neschimbat până în zilele noastre. La al doilea conciliu ecumenic, convocat la Constantinopol în anul 381, s-a definitivat **Crezul** creștin prin introducerea versetelor legate de divinitatea Sfântului Duh.

Primul Sinod Ecumenic a abordat și o serie de alte probleme. Dintre acestea, merită amintită chestiunea Păscăliei, metoda calculării datei la care trebuia celebrată Învierea Domnului (Paștile). S-a stabilit că data sărbătorii trebuia să cadă după echinocțiul de primăvară, independent de Paștele evreiesc.

Sinodul ecumenic de la Niceea a recunoscut egalitatea celor cinci patriarhii: Roma (episcopiile din Italia și Occidentul latin), Antiohia (episcopiile din Siria, Fenicia și Arabia), Alexandria (episcopiile din Egipt, Libia și Pentapole), Constantinopol (episcopiile din Tracia, Asia și Pont) și Ierusalim (cea mai mică ca întindere, episcopiile din Palestina)²⁰.

Importanța pentru Biserică a Sinodului Ecumenic de la Niceea a fost dată de faptul că pentru prima dată în istorie s-au reunit episcopii din întreaga creștinătate. Acum s-au luat decizii majore care privesc dreapta credință și unitatea Bisericii, care au rămas neschimbate și sunt uzitate până în zilele noastre.

4. Orașul Constantinopol

Istoria romană în veacul al IV-lea este dominată de agravarea opoziției economice și sociale dintre cele două părți ale Imperiului. Dacă

19. I. M. Popescu, *op. cit.*, p. 68.

20. *Ibidem*, p. 63.

În Occident criza economică determinată de criza socială și politică se manifestă din plin, în partea orientală reformele lui Dioclețian și Constantin se dovedesc salvatoare. Începutul năvălirilor barbare, schimbările administrative în lumea barbară, triumful creștinismului, mentalitatea colectivă, toate acestea determină o ruptură aproape vizibilă a celor două părți ale lumii romane. O consecință firească a acestor realități a fost mutarea de către împăratul Constantin a centrului administrativ al Imperiului roman târziu spre est.

Constantinopolul²¹ este un oraș pe malul european al Bosforului, actualul Istanbul (Turcia). De fapt Constantin nu a construit un oraș nou, din temelii, ci a întărit vechea colonie grecească Bizanț (Byzantion), ridicată în secolul VII î.Hr. Poziția geografică la întâlnirea celor două continente (Europa și Asia), și, totodată, poziția strategică, dar și comercială, importanța crescândă a părții orientale a Imperiului Roman, l-au determinat pe împărat să îngrijească vechea colonie grecească, să ridice noi fortificații. La data de 11 mai 330, orașul a fost declarat oficial noua capitală a lumii romane, Constantinopolul fiind supranumit „a doua Romă” sau „noua Romă”. Atât episcopi creștini, cât și preoți păgâni au participat împreună la sfințirea noului oraș. Structura administrativă a noii metropole este identică cu cea a vechii capitale de pe malul Tibrului. Din anul 395 devine capitala Imperiului Roman de Răsărit. După cucerirea de către turci în 1453, devine capitala Imperiului Otoman sub denumirea de Istanbul (până în 1923). Orașul Constantinopol a fost unul din cele mai importante orașe ale Europei de la sfârșitul Antichității și din Evul Mediu timpuriu.

Ideea reconstruirii orașului i-a venit lui Constantin în timpul luptelor cu Licinius. Poziția avantajoasă din punct de vedere strategic și economic l-a atras pe împărat, care a început să plănuiască ridicarea unei noi Rome²². Tradiția spune că însuși Constantin a trasat cu lancea pe pământ linia zidurilor orașului. În anul 324 a început reabilitarea vechii colonii grecești.

21. H. C. Matei, *op. cit.*, p. 96; Stelian Brezeanu, *O istorie a Imperiului Bizantin*, Editura Albatros, București, 1981, p. 10-11, S. B. Dașkov, *Dicționar de împărați bizantini*, trad. Viorica Onofrei, Dorin Onofrei, Editura Enciclopedică, București, 1999, p. 25-27, F. Căzan, *op. cit.*, p. 7 și urm.; H. A., Pohlsander, *op. cit.*, p. 83-93.

22. S. B. Dașkov, *op. cit.*, p. 26.

Încă de la inaugurarea orașului de pe malurile Bosforului puterea politică și administrativă a Imperiului Roman s-a scindat, chiar dacă nu oficial. Mutarea centrului de greutate a lumii romane spre răsărit a determinat o activitate tot mai intensă în zonă în vederea asigurării securității noii capitale. S-a accentuat activitatea de apărare în zona Dunării de Jos, crescând importanța Scythiei Minor. Prin aceste măsuri s-au oprit atacurile tot mai dese ale populațiilor migratoare.

Importanța acordată de întemeietor noii capitale este reliefată și de faptul că principalele clădiri și instituții ale Constantinopolului²³ au fost inițiate în timpul împăratului al cărui nume îl poartă orașul. Palatul sacru (Marele Palat) a fost inaugurat chiar odată cu întregul oraș. Pe parcursul veacurilor următoare acesta a fost extins, ajungând să ocupe o suprafață de 100 ha. Bogăția se putea observa la tot pasul. Portul Constantinopol purta supranumele de Cornul de Aur, datorită acoperișurilor clădirilor riverane care erau poleite cu aur, care aveau o strălucire aparte în bătaia soarelui. Piața principală a orașului era Forul lui Constantin, în mijlocul căreia se înălța statuia împăratului aurită și care avea în mână dreaptă emblema bogăției. Numeroase opere de artă antice împodobeau orașul.

Caracterul creștin al noii capitale era dat de numeroasele biserici și mănăstiri construite aici. Începând cu anul 330 a fost începută construcția celebrei biserici Sfânta Sofia²⁴, considerată model de perfecțiune pentru edificiile de cult bizantine. Constantin a dorit să sublinieze faptul că orașul Constantinopol este capitala primului imperiu creștin din istorie.

Pentru Biserica creștină, capitala Imperiului Roman de Răsărit și, mai apoi, a Imperiului Bizantin a avut o importanță primordială, aici fiind convocate patru sinoade ecumenice, în anii 381, 553, 680-681 și 869-870²⁵.

Aceste momente au fost cruciale în evoluția evenimentelor și au marcat istoria secolului IV d. Hr., impunând figura lui Constantin cel

23. F. Căzan, *op. cit.*, p. 8.

24. Detalii vezi în Charles Delvaye, *Arta bizantină*, vol. I, trad. Florica Eugenia Condurachi, Editura Meridiane, București, 1976, p. 94-98.

25. Vladimir Hanga, Ioan Trifa, *Mic dicționar al Antichității*, Editura Cordial Lex, Cluj-Napoca, 2011, p. 25.

Mare în rândul celor mai mari personalități ale istoriei. Drept recunoaștere și permanentă aducere aminte peste veacuri, Biserica I-a canonizat pe împăratul roman, acesta fiind sărbătorit alături de mama sa, Elena, în fiecare an la data de 21 mai. Anul 2013 reprezintă pentru Biserică comemorarea celor 1.700 de ani de libertate a creștinismului, iar Biserica Ortodoxă Română, precum și alte Biserici surori sărbătoresc acest eveniment pe parcursul întregului an, prin diverse manifestări științifice sau religioase.